

VRAGEN EN ANTWOORDEN OVER ERFRECHT EN SUCCESSIE – PLANNING

De bepalingen en de bedragen opgenomen in deze brochure zijn louter informatief. VIVIUM garandeert niet dat de informatie volledig en up-to-date is. De bedragen en percentages zijn vastgesteld op basis van de wettelijke bepalingen die van kracht zijn op het ogenblik van de uitgave van de brochure. De wettelijke bepalingen kunnen in de loop der tijd wijzigen. VIVIUM is niet gebonden door informatie opgenomen in deze brochure die onvolledig of achterhaald zou zijn.

De kenmerken van de producten van VIVIUM zijn niet opgenomen in deze brochure. Voor een volledig en up-to-date overzicht van de eigenschappen van deze producten verwijzen we u naar uw verzekeringsbemiddelaar, productfiches, algemene en bijzondere polisvoorwaarden.

De verwijzing naar diensten of webpagina's van derden voor bijkomende informatie, houdt geen garantie in met betrekking tot de kwaliteit van de informatie die daar bekomen kan worden. VIVIUM kan op geen enkele wijze verantwoordelijk worden gesteld voor de inhoud van de webpagina's of de kwaliteit van de diensten waarnaar wordt verwezen.

VIVIUM kan niet aansprakelijk worden gesteld voor enige vorm van schade die voortkomt uit het gebruik van de gegevens die in deze brochure zijn opgenomen.

Voorwoord

Compass Focus on your future

VIVIUM heeft zijn kennis over pensioen, invaliditeit en overlijden gebundeld in één programma: Compass. Compass wil de brug slaan tussen de complexiteit van deze materie en uw nood aan helder en persoonlijk advies.

Als marktleider in knowhow op het vlak van sociale zekerheid weten wij als geen ander hoe complex deze materie geworden is. Bovendien zijn wetgeving en voorzieningen voortdurend in beweging.

Compass zorgt ervoor dat uw makelaar alle nodige ondersteuning krijgt om u glashelder te adviseren. Eerste stap? U leren kennen en luisteren naar uw behoeften, zodat u gerust kunt zijn in de door hem voorgestelde oplossing.

Neem uw eigen toekomst in handen. VIVIUM en uw makelaar ondersteunen u op een professionele manier: met Compass.

Meer info?

Praat erover met uw makelaar.

Inhoudstafel

INLEIDING	3
ERFRECHT EN SUCCESSIEPLANNING	
1 De schenking	4
2 Het verzekeringscontract in het kader van een schenking	4
3 De levensverzekering: definitie	5
4 De levensverzekering en derdenbeding	5
4.1. De levensverzekering om zo weinig mogelijk successierechten te betalen	5
4.2. Het belang van het derdenbeding	6
4.3. Fiscale wetgeving	6
4.4. Hoe successierechten vermijden?	7
4.4.1. Ongehuwd samenwonend of gehuwd met scheiding van goederen	8
4.4.2. Gehuwd onder het wettelijke stelsel (zonder huwelijkscontract of met een contract waarbij men uitdrukkelijk voor dit stelsel gekozen heeft)	8
4.5. Enkele praktische voorbeelden	
4.5.1. Wat gebeurt er bij overlijden van de verzekerde?	9
4.5.2. Wat gebeurt er bij overlijden van de verzekeringsnemer?	11
5. Successierechten verzekeren	11
BIJLAGEN	13

Wij maken u wegwijs in de moeilijke materie van erfrecht en successieplanning

Hoe kunt u zich voorbereiden zodat uw erfgenamen de nodige documenten en gegevens terugvinden? En hoe kunt u ervoor zorgen dat uw erfgenamen optimaal gebruik kunnen maken van de vrijstelling van de fiscus? Op deze vragen vindt u het antwoord in deze brochure.

In de bijlage vindt u een handige fiche die een overzicht geeft van alle belangrijke documenten en waar ze terug te vinden zijn. Vul deze fiche zorgvuldig in en hou ze up-to-date. Deze gegevens kunnen

van groot belang zijn voor uw erfgenamen. U kunt de fiche afgeven aan een vertrouwenspersoon of bewaren bij uw persoonlijke documenten.

Uiteraard is het onmogelijk om alle aspecten van het erf- en successierecht tot in detail te bespreken. Als u na het lezen van deze brochure nog vragen hebt, kunt u in alle discretie terecht bij uw bemiddelaar of uw notaris.

Met al uw vragen over erfrecht en successierecht kunt u altijd terecht bij uw makelaar.

Via successieplanning kunt u reeds tijdens uw leven een aantal voorbereidingen treffen met betrekking tot uw nalatenschap:

1. De schenking

Een schenking gebeurt bij leven, terwijl een testament enkel bij een overlijden in werking treedt. Een schenking heeft ook meestal onmiddellijk uitwerking en beide partijen (schenker en begunstigde) moeten hun akkoord geven. Een schenking kan niet herroepen worden, een testament wel.

Iedereen kan onafhankelijk eigen goederen weg-schenken of aanvaarden. Bij gemeenschappelijke goederen kan een schenking of aanvaarding enkel met toestemming van beide echtgenoten.

Schenken van **onroerende** goederen moeten gebeuren **bij notariële akte**. Wanneer **roerende** goederen gewoon overhandigd worden, spreekt men van een **handgift**.

Men kan ook een schenking van geld en effecten doen door middel van een **overschrijving**. Dan spreken we van een onrechtstreekse schenking of **bankgift**. Uit het overschrijvingsorder mag in geen geval blijken dat het om een schenking gaat. Is dit wel het geval dan kan de schenking als nietig verklaard worden wegens het niet correct toepassen van de vormvereisten. Men vermeldt dus best helemaal geen mededeling op de opdracht tot overschrijving, ook als die gebeurt via een niet-genormaliseerd formulier maar bijvoorbeeld via brief, fax, e-mail, homebanking, selfbanking enz.

2. Het verzekeringscontract in het kader van een schenking

De **schenker** kan bepaalde **voorwaarden** koppelen aan een **schenking**. Zo wensen vele schenkers niet dat het geschonken goed naar de erfgenamen van de begiftigde (schoonfamilie) of een derde zou

gaan als de begiftigde zou overlijden voor de schenker.

De schenker kan de begiftigde bijvoorbeeld ook verplichten om hem een **rente of periodieke uitkering** te betalen of in te staan voor de kosten voor zijn levensonderhoud.

Een ouder die aan zijn kind(eren) een kapitaal wil schenken, vreest soms ook dat deze onbezonnen uitgaven zou(den) doen. Ouders kunnen zich hiertegen 'wapenen' door een **vervreemdingsverbod** in de polis in te lassen. Zo behouden ze nog enige zeggingschap of controle over het geschonken kapitaal.

Al deze voorwaarden kunnen in een schenkingsakte opgenomen worden. Als de schenking via een hand- of bankgift gebeurt, worden deze voorwaarden opgenomen in een apart document ('pacte adjoint').

Een **levensverzekering** kan al de bovenvermelde wensen waarborgen. Uw makelaar legt u graag uit wat de mogelijkheden zijn.

3. De levensverzekering: definitie

De levensverzekering is een overeenkomst waarin de **verzekeraar** er zich toe verbindt, tegen betaling van één of meer premies door de **verzekeringssnemer**, aan deze laatste of aan een door hem aangewezen persoon, de **begunstigde**, een bepaalde of bepaalde som uit te keren, op voorwaarde dat de **verzekerde** overlijdt of op de vervaldatum in leven is.

- De **verzekeringssnemer** is de persoon die met de verzekeraar het contract afsluit. Hij geniet een aantal rechten zoals het recht om een begunstigde aan te wijzen of te herroepen, het recht om het contract af te kopen, het recht op voorschot en het recht om de rechten die uit de polis voortvloeien in pand te geven of over te dragen aan een derde. Het algemene kenmerk van deze rechten is dat zij een exclusief karakter hebben. Dit houdt

enerzijds in dat zij door derden (echtgeno(o)t(e), schuldeisers, ...) niet kunnen uitgeoefend worden en anderzijds dat zij als dusdanig ook niet geërfd worden bij het overlijden van de verzekeringssnemer, tenzij de nalatenschap van de verzekeringssnemer de enige begunstigde zou zijn.

- De **verzekerde** is de persoon op wiens hoofd het risico van het voorvallen van de verzekerde gebeurtenis rust. Zijn overlijden of in leven blijven heeft de prestatie van de verzekeraar tot gevolg.
- De **begunstigde** is de persoon die het kapitaal van de levensverzekering bij het overlijden van de verzekeringssnemer ontvangt. De begunstigde geniet tevens het recht dit kapitaal te ontvangen zonder daarom de nalatenschap te moeten aanvaarden. Het uitgekeerde kapitaal van de levensverzekering kan nooit opgeëist worden door schuldeisers; het maakt immers geen deel uit van het vermogen van de overledene.

De hoedanigheid van verzekeringssnemer, verzekerde en begunstigde bij leven kunnen verenigd zijn in één persoon, maar het kan evenzeer om verschillende personen gaan.

Tot het moment dat de begunstigde het beding heeft aanvaard, kan de verzekeringssnemer het contract aanpassen. De aanvaarding is enkel geldig als dit in een bijvoegsel bij de polis is opgenomen en ondertekend werd door de begunstigde, de verzekeringssnemer en de verzekeraar.

4. De levensverzekering en derdenbeding

4.1. De levensverzekering om zo weinig mogelijk successierechten te betalen

Het mechanisme van een **klassieke levensverzekering** is eenvoudig. Iemand sluit met de levensverzekeringssmaatschappij een overeenkomst af waarbij de verzekeraar zich verbindt om bij het overlijden van de eerstgenoemde (verzekeringss-

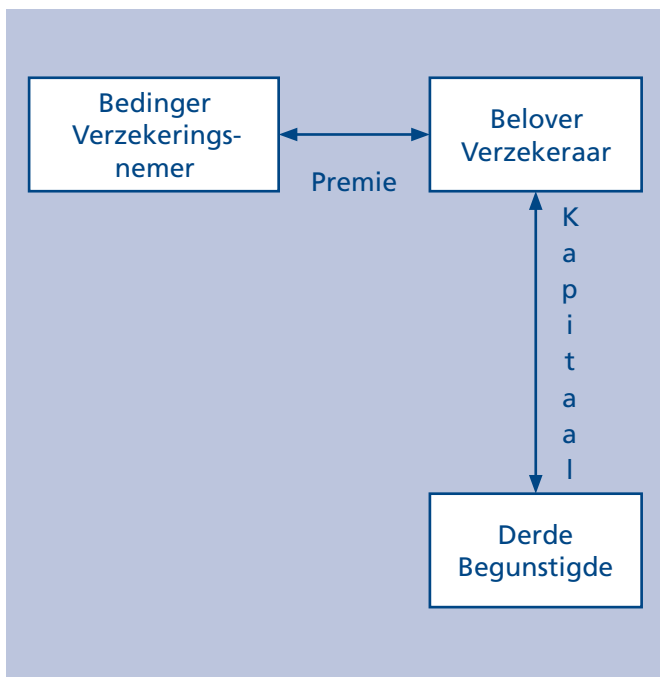
Erfrecht en Successieplanning

nemer en verzekerde) een som uit te keren aan een derde persoon (begunstigde). De begunstigde ontvangt dus een uitkering op het ogenblik dat de verzekeringsnemer-verzekerde sterft. Die overeenkomst wordt ook wel een derdenbeding genoemd.

4.2. Het belang van het derdenbeding

In de eerste plaats omschrijven we het derdenbeding als een verrichting waarmee een persoon (de belover) zich tegenover een andere (de bedinger) ertoe verbindt een prestatie uit te voeren ten gunste van een derde (de begunstigde) die deze kosteloos ontvangt.

De aanstelling van een begunstigde in een levensverzekeringscontract heeft dus het karakter van een derdenbeding, waarbij de verzekeringsnemer de rol speelt van de bedinger en de verzekeraar deze van belover. Door het afsluiten van een levensverzekeringscontract verbindt de verzekeraar zich ten opzichte van de verzekeringsnemer om aan een derde die de verzekeringsnemer heeft aangewezen een kapitaal uit te keren wanneer het risico zich voordoet.

Het belangrijkste kenmerk van het derdenbeding bestaat erin dat **het verzekerde kapitaal** geen deel uitmaakt van het vermogen van de overledene (de bedinger). Bijgevolg kunnen zijn erfgenamen en schuldeisers geen rechten doen gelden op dit kapitaal dat rechtstreeks aan de aangewezen begunstigde uitbetaald wordt.

Het derdenbeding wordt veel gebruikt in de levensverzekering: de verzekeringsnemer kent het voordeel toe aan een derde, de begunstigde, via een contract dat met een verzekeringsmaatschappij wordt afgesloten.

Gevolgen voor de begunstigde

De begunstigde verkrijgt het voordeel uit eigen recht, ten persoonlijke titel en in zijn hoedanigheid van begunstigde, en niet als rechthebbende of erfgenaam van de verzekeringsnemer. Dit valt niet onder het erfrecht. Vandaar dat de begunstigde, die tevens erfgenaam is van de verzekeringsnemer het voordeel van de verzekering behoudt **zelfs als hij de nalatenschap verwerpt**.

Op het uitgekeerde kapitaal moet de begunstigde wel successierechten betalen. Is de begunstigde ook een erfgenaam van de overledene en aanvaardt hij de erfenis? Dan wordt het kapitaal bij het deel van zijn erfenis gevoegd.

4.3. Fiscale wetgeving

Wanneer in een levensverzekering een bepaalde begunstigde werd aangewezen, zijn de regels van het erfrecht in principe niet van toepassing. Men heeft immers niet te maken met een legaat en de prestaties die worden uitgekeerd, maken geen deel uit van de nalatenschap van de verzekeringsnemer.

De wetgever (artikel 8 van het Wetboek Successierechten) legt echter een beperking op. Telkens het gaat om een **derdenbeding** zullen er toch **successierechten** moeten betaald worden.

Stel dat men een levensverzekering afsluit waarin men aan de verzekeraar de opdracht geeft om bij het overlijden 200.000 euro aan de kinderen uit

te keren. Dit bedrag wordt bij de kinderen hun aandeel in de erfenis gevoegd en zij zullen hierop successierechten betalen. Dat komt omdat dit een derdenbeding is dat uitdrukkelijk wordt geïndiceerd door artikel 8 van het Wetboek Successierechten.

Toch voorziet het Wetboek Successierechten ook vier gevallen waarin **geen successierechten** verschuldigd zijn:

- **als er op de ontvangen sommen al schenkingsrechten betaald zijn**
Bijvoorbeeld: men schenkt een som geld aan het kleinkind via notariële akte. Hierop betaalt men 3% schenkingsrechten. Vervolgens wordt de geschonken geldsom in een levensverzekering geplaatst. Er zullen dan bij het overlijden van de verzekerde geen successierechten meer moeten betaald worden.
- **als de kapitalen of verzekerde renten betaald worden op basis van een wettelijke verplichting**, zoals het weduwepensioen van een ambtenaar.
- **als het gaat om de uitkering van een groepsverzekering** van een loontrekkende. Hier is de voorwaarde dat de uitgekeerde kapitalen of renten opgebouwd zijn door de werkgever van de overledene ten voordele van de langstlevende echtgeno(o)t(e) of ten voordele van de kinderen jonger dan 21 jaar. De verzekering moet wel het gevolg zijn van een bindend reglement binnen de onderneming. De aansluiting bij de groepsverzekering moet opgelegd zijn aan de werknemer en mag dus geen vrije keuze zijn. De vrijstelling van successierechten geldt niet voor de bedragen die vrij bovenop de sommen betaald worden zoals in het reglement voorzien is.
- ten slotte als het gaat om een **'beding ten behoeve van zichzelf'**, dus als de verzekeringsnemer zichzelf als begunstigde aanduidt.

4.4. Hoe successierechten vermijden?

U kunt op een volledig wettelijke manier de successierechten vermijden door een levensverzekering af te sluiten met de verzekeringsnemer zelf als begunstigde. Dat betekent dat de verzekerings-

nemer op het hoofd van iemand anders een levensverzekering ten voordele van zichzelf afsluit. Hij verzekert bijvoorbeeld een kapitaal van 100.000 euro op het hoofd van zijn moeder met zichzelf als begunstigde. Is de verzekeringsnemer gehuwd, dan moet hij/zij wel rekening houden met het huwelijksstelsel. (zie 4.5. Enkele praktische voorbeelden)

4.4.1. Ongehuwd samenwonend of gehuwd met scheiding van goederen

Men sluit een verzekering af op het hoofd van de partner ten voordele van zichzelf. De partner doet het tegenovergestelde: hij/zij sluit een polis af op het hoofd van de andere partner en duidt zichzelf als begunstigde aan. Met die zogenaamde kruiselingse techniek zijn er geen successierechten verschuldigd. Houd er wel rekening mee dat de premies van een kruiselingse verzekering niet in aanmerking komen voor een belastingvermindering. Daarvoor is het immers nodig dat de verzekeringsnemer en de verzekerde dezelfde persoon zijn.

4.4.2. Gehuwd onder het wettelijke stelsel (zonder huwelijkscontract of met een contract waarbij men uitdrukkelijk voor dit stelsel gekozen heeft)

50% van de uitkering in hoofde van de andere partner wordt belast, ook bij een kruiselingse verzekering. De fiscus gaat er immers van uit dat de premies in het wettelijke stelsel door het gemeenschappelijke vermogen betaald werden.

Toch geldt er een uitzondering op deze regel: als men kan bewijzen dat men met eigen vermogen de premies van die polis betaald heeft, zijn geen successierechten verschuldigd.

Voorbeeld

Peter is gehuwd onder het wettelijk stelsel, sluit een levensverzekering af op het hoofd van zijn partner en duidt zichzelf aan als begunstigde. De premies worden betaald met geld van een spaarboekje dat hij al had voor het huwelijk of met geld dat hij gekregen heeft via erfenis of schenking. In dit geval moeten er geen successierechten betaald worden. Het is heel belangrijk dat men de premies betaalt met 'eigen gelden' en dat men dit achteraf ook kan bewijzen aan de fiscus.

4.5. Enkele praktische voorbeelden

4.5.1. Wat gebeurt er bij overlijden van de verzekerde?

1. Levensverzekering afgesloten door een echtgeno(o)t(e) gehuwd onder een stelsel van gemeenschap van goederen

Verzekeringsnemer	Verzekerde	Begunstigde	
A echtgenoot	A echtgenoot	B echtgenote	De echtgenote moet successierechten betalen op de helft van het kapitaal dat zij heeft ontvangen, behalve als zij het bewijs levert dat zij zelf de premie met haar eigen vermogen heeft betaald.
A echtgenote	B echtgenoot	A echtgenote	De echtgenote heeft zichzelf als begunstigde aangeduid, maar aangenomen wordt dat de verzekerde voor de helft heeft deelgenomen aan de vestiging van het kapitaal op grond van zijn huwelijksvermogensstelsel. De echtgenote moet dus successierechten betalen op de helft van het ontvangen kapitaal, behalve als zij het bewijs kan leveren dat zij de premie met haar eigen vermogen heeft betaald.

2. Levensverzekering afgesloten door een echtgeno(o)t(e) gehuwd onder een stelsel van zuivere en gewone scheiding van goederen

Verzekeringsnemer	Verzekerde	Begunstigde	
A echtgenoot	A echtgenoot	B echtgenote	De echtgenote moet successierechten betalen op het volledige kapitaal dat ze heeft ontvangen.
A echtgenote	B echtgenoot	A echtgenote	De echtgenote heeft zichzelf als begunstigde aangeduid; het kapitaal is niet onderworpen aan successierechten.

3. Levensverzekering afgesloten door ongehuwde partners

Verzekeringsnemer	Verzekerde	Begunstigde	
A man	A man	B partner	De begunstigde partner moet successierechten betalen op het volledige kapitaal dat zij of hij ontvangt.
A partner	B man	A partner	De partner heeft zichzelf als begunstigde aangeduid en zal geen successierechten moeten betalen op het kapitaal dat zij of hij ontvangt.

Bij partners die samenwonen met of zonder een samenlevingscontract heeft het overlijden van één partner geen effect op het erfrecht, wel op de te betalen successierechten.

Erfrecht en Successieplanning

4. Levensverzekering afgesloten door (groot)ouders voor hun (klein)kinderen

Verzekeringsnemer	Verzekerde	Begunstigde	
A vader	A vader	B dochter	De dochter moet successierechten betalen op het kapitaal dat zij heeft ontvangen.
A kleinzoon	B grootvader	A kleinzoon	De kleinzoon moet geen successierechten betalen op het ontvangen kapitaal. <u>Opmerking:</u> als de koopsom betaald is met het geld dat de grootvader definitief aan zijn kleinzoon heeft gegeven, zijn er geen successierechten verschuldigd als de grootvader overlijdt meer dan 3 jaar nadat hij de som heeft geschonken. Als de grootvader binnen 3 jaar na de handgift overlijdt, wordt de gedane schenking in de nalatenschap van de grootvader ingebracht en moet de kleinzoon successierechten betalen.
A moeder	B dochter	A moeder	De moeder heeft zichzelf als begunstigde aangegeuid; zij moet geen successierechten betalen op het kapitaal dat zij bij het overlijden van haar dochter ontvangt.
A moeder	B vader	C zoon	De zoon moet geen successierechten betalen op het ontvangen kapitaal. De vader heeft zich enkel laten verzekeren en is niet de auteur van het derdenbeding. Als de moeder minder dan 3 jaar na de vader overlijdt, zal de zoon successierechten moeten betalen op het kapitaal dat hij heeft ontvangen.
A vader	B schoonzoon	C dochter	De begunstigde dochter moet geen successierechten betalen op het kapitaal dat zij na het overlijden van haar echtgenoot ontvangt; deze heeft zich enkel laten verzekeren. Als haar vader minder dan 3 jaar na haar echtgenoot overlijdt, zal zij successierechten moeten betalen op het kapitaal dat zij heeft ontvangen.

4.5.2. Wat gebeurt er bij overlijden van de verzekeringsnemer?

De hoedanigheid van verzekeringsnemer, verzekerde en begunstigde bij leven kunnen verenigd zijn in één persoon, maar het is niet noodzakelijk.

Wanneer de verzekeringsnemer en de verzekerde verschillende personen zijn en de verzekeringsnemer overlijdt eerst, dan is er op dat ogenblik nog geen uitkering en blijft de polis overeind tot het tijdstip waarop de verzekerde overlijdt.

Aangezien de rechten van de verzekeringsnemer niet automatisch overgaan naar een derde of de begunstigde, wordt de polis geblokkeerd. Om dergelijke problemen te vermijden, kan de verzekeringsnemer iemand anders als verzekeringsnemer ten subsidiaire titel aanduiden. Hij kan in de polis bepalen dat zijn rechten op de polis na zijn overlijden, geheel of gedeeltelijk, worden overgedragen aan die andere persoon.

De persoon die de eigendom van het contract verkrijgt en die daardoor alle rechten op het contract zal kunnen doen gelden, zal successierechten moeten betalen op de waarde van het contract op de dag van overlijden.

5. Successierechten verzekeren

Wanneer men geen schenking wil overwegen, kan men een successieplanning vragen om de huidige nalatenschap volgens de vermogenstoestand te berekenen. Aan de hand van de berekening van de successierechten op de nalatenschap kan men deze successierechten laten verzekeren.

Om het risico te dekken dat de schenker overlijdt binnen 3 jaar na een niet-geregistreerde schenking (waardoor er dus successierechten te betalen zijn) bestaat er ook een speciale tijdelijke verzekering.

Banken bieden soms een verzekering aan, verbonden aan een effectenrekening bij die bank. Als de verzekerde overlijdt, krijgen zijn erfgenamen een

bedrag uitgekeerd dat gelijk is aan de successierechten die ze moeten betalen op de effectenrekening. Soms is bij dit type van verzekering alleen een overlijden door een ongeval verzekerd.

Het is onmogelijk in deze brochure alle onderwerpen met betrekking tot het erfrecht en successie te behandelen. Wellicht hebt u nog vele vragen. Neemt gerust contact op met uw makelaar. Hij helpt u graag verder!

BIJLAGEN

BIJLAGE I - Fiche voor erfgenamen	14
BIJLAGE II - Nuttige adressen	18
BIJLAGE III - Successierechten: tarieven per gewest	19
1. Berekening en tarieven van de successierechten	19
1.1. Vlaams Gewest	19
1.2. Waals Gewest	21
1.3. Brussels Gewest	23
1.4. Bijzondere gevallen	25

BIJLAGE I

Fiche voor erfgenamen

Deze fiche geeft een overzicht van alle belangrijke documenten en waar ze terug te vinden zijn. Vul deze fiche zorgvuldig in en hou ze up-to-date. U kunt ze afgeven aan een vertrouwenspersoon of bewaren bij uw persoonlijke documenten. Later kunnen deze gegevens van groot belang zijn

1. Persoonlijke gegevens

NAAM: ..... VOORNAAM: .....

ADRES: .....

.....

TELEFOON: .....

Is er een huwelijkscontract?

neen

ja: het werd opgemaakt bij notaris:

..... te .....

Is er een testament?

neen

ja: het werd opgemaakt bij notaris:

..... te .....

Ik heb zelf een testament opgemaakt, dat te vinden is: .....

.....

Hebt u kinderen?

neen

ja:

Naam: ..... Voornaam: .....

Geboorteplaats: ..... Geboortedatum: .....

Naam: ..... Voornaam: .....

Geboorteplaats: ..... Geboortedatum: .....

Naam: ..... Voornaam: .....

Geboorteplaats: ..... Geboortedatum: .....

Naam: ..... Voornaam: .....

Geboorteplaats: ..... Geboortedatum: .....

2. Waar is alles te vinden?

Leg alles op een centrale plaats en probeer de documenten te sorteren, liefst per soort in aparte mapjes.

Waar liggen de sleutels?

- Huissleutel: .....
- Brandkast: .....
- Brievenbus: .....
- Auto: .....
- Andere: .....

Waar liggen de legitimatiebewijzen?

- Geboortebewijs: .....
- Identiteitskaart: .....
- Reispas: .....
- Rijbewijs/gelijkvormigheidsattest: .....
- Trouwboekje: .....
- Huwelijkscontract: .....
- Toegangsbevis kluis: .....

Waar liggen de verzekeringspolissen?

Soort: ..... polisnummer: .....
Maatschappij: .....
Betaalde premies: .....
Waar te vinden: .....

Soort: ..... polisnummer: .....
Maatschappij: .....
Betaalde premies: .....
Waar te vinden: .....

Soort: ..... polisnummer: .....
Maatschappij: .....
Betaalde premies: .....
Waar te vinden: .....

BIJLAGE I

Fiche voor erfgenamen

Waar liggen de betalingsbewijzen?

Belastingen: .....
Recente rekeningafschriften: .....
Ziekenfonds: .....
Pensioen: .....

Wie verwittigen?

Notaris:	Tel: .....
Ziekenfonds:	Tel: .....
Werkgever:	Tel: .....
Verzekeringen:	Tel: .....
Financiële instellingen:	Tel: .....
Andere:	Tel: .....

Waar liggen contracten en eigendomsbewijzen?

Soort:.....
Plaats:.....

Soort:.....
Plaats:.....

Soort:.....
Plaats:.....

Nuttige bankgegevens

Naam: .....

Adres: .....

Telefoon: .....

Ongevallenverzekering: ja   neen

Rekeningnummers: ...../...../.....

...../...../.....

...../...../.....

...../...../.....

Nr. effectendossiers:.....

Plaats documenten: .....

Nr. safe:.....   Nr. combinatie: .....

Nr. lening: .....

Nr. hypotheeklening: .....

Plaats documenten: .....

Andere financiële instellingen:

Naam: .....

Adres: .....

Rekeningnummers: ...../...../.....

...../...../.....

Depositoboekjes: ...../...../.....

...../...../.....

Naam: .....

Adres: .....

Rekeningnummers: ...../...../.....

...../...../.....

Depositoboekjes: ...../...../.....

...../...../.....

BIJLAGE II

Nuttige adressen

Administratie van pensioenen

RAC Financietoren Kruidtuinlaan 50
1010 Brussel
tel. 02/210.36.11

Dienst begrafenisvergoeding

RAC Financietoren Kruidtuinlaan 50
1010 Brussel
tel. 02/210.36.11

Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)

Zuidertoren
1060 Brussel
tel. 02/529.30.02
www.onprvp.fgov.be

Rijksinstituut voor Sociale Verzekeringen van de Zelfstandigen (RSVZ)

Jan Jacobsplein 6
1000 Brussel
tel. 02/546.42.11
www.rsvz-inasti.fgov.be

Ministerie van Verkeer

Dienst Inschrijving Voertuigen (DIV)
Résidence Palace, Wetstraat 155
1040 Brussel
tel. 02/286.45.00
www.mobilit.fgov.be

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (Riziv)

Tervurenlaan 211
1150 Brussel
tel. 02/739.71.11
www.riziv.fgov.be

Federale Overheidsdienst Sociale zekerheid

Dienst arbeidsongevallen en beroepsziekten
Zwarte Lievevrouwstraat 3c
1000 Brussel
tel. 02/502.52.11
e-mail: social.security@minsoc.fed.be
www.socialsecurity.fgov.be

Dienst van de Administratie van het kadaster, de registratie en de domeinen

Hoofdbestuur
North Galaxy-bus 50-Koning AlbertII-laan 33
1030 Brussel
fax.02/336.17.52
www.fiscus.fgov.be

Federale Overheidsdienst Financiën

Administratie der Thesaurie - CDVU Pensioenen
Kunstlaan 30
1040 Brussel
tel. 02/233.70.08

Fonds voor Arbeidsongevallen

Troonstraat 100
1050 Brussel
tel. 02/506.84.11
e-mail: info@faofat.fgov.be
www.socialsecurity.fgov.be/faofat

Fonds voor Beroepsziekten

Sterrenkundelaan 1
1030 Brussel
tel. 02/226.62.11
e-mail: secr@fmp-fbz.fgov.be
www.fbz.fgov.be

Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen

Bergstraat 30-32
1000 Brussel
tel. 02/505.08.11
e-mail: fednot@fednot.be
www.notaris.be

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Departement Onderwijs
Afdeling studietoelagen (hoger onderwijs)
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
tel. 078/15.78.70
www.ond.vlaanderen.be/studietoelagen

Alle gerechtelijke adressen

(vredegerecht, jeugdrechtbank ...)
www.just.fgov.be

Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers

Trierstraat 70
1000 Brussel
tel. 02/237.23.40
gratis nummer: 0800/94.434
www.rkw.fgov.be

Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken

Dienst Burgerlijke Stand
Karmelietenstraat 15
1000 Brussel
tel. 02/501.81.11
www.diplomatie.be

BIJLAGE III

Successierechten: tarieven per gewest

1. Berekening en tarieven van de successierechten

1.1. Vlaams Gewest

De successierechten worden niet berekend op de nalatenschap in haar geheel, maar per deel dat elke erfgenaam toekomt. Dat is logisch, want het tarief verschilt naargelang de graad van bloedverwantschap tussen de erfgenamen. Bovendien is de aanslag progressief: het erfdeel dat iedereen ontvangt, wordt in schijven opgedeeld waarop een percentage toegepast wordt.

Daarenboven wordt voor erfgenamen in rechte lijn, de langstlevende echtgeno(o)t(e) en de samenwonende (tariefgroep 1), de nalatenschap eerst nog opgesplitst in roerende en onroerende goederen. Vervolgens worden voor elke categorie afzonderlijk de verschuldigde successierechten berekend.

Deze berekeningswijze vermindert de verschuldigde rechten. De laagste schijf (3 %) wordt immers toegepast op het roerend deel en vervolgens opnieuw voor de berekening van het onroerend deel van de nalatenschap.

De wet onderscheidt in het Vlaams Gewest 3 tariefgroepen:

1. echtgenoten, samenwonenden en erfgenamen in rechte lijn (kinderen, kleinkinderen, ouders en grootouders)
2. broers en zussen
3. alle anderen

TARIEFGROEP 1	
Schijf in euro	Tussen echtgenoten, samenwonenden en erfgenamen in rechte lijn
0,01 tot en met 50.000	3 %
Vanaf 50.000,01 tot en met 250.000	9 %
Meer dan 250.000	27 %

Dit tarief wordt zowel toegepast op het nettoaandeel in de onroerende goederen als op het nettoaandeel in de roerende goederen

• Belastingvermindering (individueel = per erfgenaam)

1. De successierechten op een erfenis uit rechte lijn of tussen echtgenoten of samenwonenden worden, als de nettoverkrijging niet meer bedraagt dan 50.000 euro, verminderd met 500 euro vermenigvuldigd met $(1 - (\text{nettoverkrijging} / 50.000))$.
2. De door een kind van de overledene verschuldigde rechten worden verminderd met 75 euro voor elk volledig jaar dat nog moet verlopen tot het kind de leeftijd van 21 jaar bereikt.
3. De door de overlevende echtgeno(o)t(e) of samenwonende verschuldigde rechten worden verminderd met de helft van de verminderingen die de gemeenschappelijke kinderen genieten (zie vorig punt).

BIJLAGE III

Successierechten: tarieven per gewest

TARIEFGROEP 2 & 3		
Schijf in euro	Tussen broers en zussen	Tussen anderen
0,01 tot en met 75.000	30 %	45 %
Vanaf 75.000,01 tot en met 125.000	55 %	55 %
Meer dan 125.000	65 %	65 %

Dit tarief wordt toegepast op het nettoaandeel in roerende en onroerende goederen samen (dus geen splitsing zoals bij een erfenis in rechte lijn, tussen echtgenoten en tussen samenwonenden).

- **Belastingvermindering**

- 1. Tussen broers en zussen (individueel= per erfgenaam)**

De successierechten op een erfenis tussen broer of zus worden, als de nettoverkrijging groter is dan 18.750 euro en niet meer bedraagt dan 75.000 euro, verminderd met 2.500 euro vermenigvuldigd met $(1 - (\text{nettoverkrijging}/75.000))$.

Als de nettoverkrijging gelijk is aan of minder dan 18.750 euro, worden die rechten verminderd met 2.000 euro vermenigvuldigd met $(\text{nettoverkrijging}/18.750)$.

- 2. Tussen andere begunstigten (globaal = voor alle "andere" rechthebbenden samen)**

De successierechten op een erfenis van de samengenomen verkrijgingen door andere personen dan erfgenamen in rechte lijn, echtgenoten, samenwonenden of broers en zussen, worden, als de som van de nettoverkrijgingen groter is dan 18.750 euro en niet meer bedraagt dan 75.000 euro, verminderd met 2.400 euro vermenigvuldigd met $(1 - (\text{som van nettoverkrijgingen}/75.000))$.

Als de som van de nettoverkrijgingen gelijk is aan of minder dan 12.500 euro, worden de successierechten verminderd met 2.000 euro vermenigvuldigd met $(\text{som van de nettoverkrijgingen}/12.500)$. Deze vermindering wordt omgeslagen over de betrokken erfgenamen in verhouding tot hun aandeel in de samengenomen verkrijgingen.

- **Vrijstellingen: geen**

1.2. Waals Gewest

De berekening gebeurt niet op de nalatenschap in haar geheel, maar per deel dat elke erfgenaam toekomt. In tegenstelling tot het Vlaamse Gewest mag de nalatenschap tussen erfgenamen in rechte lijn of tussen echtgenoten en samenwonenden niet worden gesplitst in een roerend en een onroerend deel.

De wet onderscheidt in het Waals gewest 4 tariefgroepen:

1. echtgenoten, samenwonenden en erfgenamen in rechte lijn (kinderen, kleinkinderen, ouders en grootouders)
2. broers en zussen
3. ooms en tantes, neven en nichten
4. alle anderen

TARIEVEN

Schijf in euro	Tussen echtgenoten, samenwonenden en erfgenamen in rechte lijn
Vanaf 0,01 tot en met 12.500	3 %
Vanaf 12.500,01 tot en met 25.000	4 %
Vanaf 25.000,01 tot en met 50.000	5 %
Vanaf 50.000,01 tot en met 100.000	7 %
Vanaf 100.000,01 tot en met 150.000	10 %
Vanaf 150.000,01 tot en met 200.000	14 %
Vanaf 200.000,01 tot en met 250.000	18 %
Vanaf 250.000,01 tot en met 500.000	24 %
Meer dan 500.000	30 %

BIJLAGE III

Successierechten: tarieven per gewest

Schijf in euro	Tussen broers en zussen	Tussen ooms, tantes, neven en nichten	Tussen alle andere personen
Vanaf 0,01 tot en met 12.500	20 %	25 %	30 %
Vanaf 12.500,01 tot en met 25.000	25 %	30 %	35 %
Vanaf 25.000,01 tot en met 75.000	35 %	40 %	50 %
Vanaf 75.000,01 tot en met 175.000	50 %	55 %	65 %
Meer dan 175.000	65 %	70 %	80 %

• Belastingvermindering

Langstlevende echtgeno(o)t(e) of samenwonende	Erfgenamen in rechte lijn en andere erfgenamen en legatarissen
Het bedrag van het successierecht ten laste van de langstlevende echtgeno(o)t(e) of samenwonende wordt verminderd met 4% per kind dat de leeftijd van 21 jaar niet had bereikt bij het opvallen van de nalatenschap, zonder dat de vermindering 124 euro per kind mag overschrijden.	Het bedrag van het successierecht ten laste van de erfgenamen in rechte lijn en andere erfgenamen en legatarissen die minstens 3 kinderen in leven hebben die de leeftijd van 21 jaar niet hadden bereikt bij het opvallen van de nalatenschap, wordt verminderd met 2 % voor elk van deze kinderen, zonder dat de vermindering 62 euro per kind mag overschrijden.

• Vrijstellingen

Langstlevende echtgeno(o)t(e) of samenwonende	Kinderen onder 21 jaar	Erfgenamen in rechte lijn	Andere erfgenamen en legatarissen
Vrijstelling op de 1ste schijf van 12.500 euro.			Volledige vrijstelling als het nettobedrag van de erfenis niet meer dan 620 euro bedraagt.
De helft van het bedrag van de bijkomende vrijstelling die de kinderen onder 21 jaar krijgen.	Bijkomende vrijstelling van 2.500 euro per vol jaar tot hun 21 jaar.		Legaten aan de Staat en aan de openbare instellingen van de Staat.

1.3. Brussels Gewest

De berekening gebeurt niet op de nalatenschap in haar geheel, maar apart per deel dat elke erfgenaam toekomt. In tegenstelling tot het Vlaamse Gewest mag de nalatenschap tussen erfgenamen in rechte lijn of tussen echtgenoten en samenwonenden niet worden gesplitst in een roerend en een onroerend deel.

De wet onderscheidt 4 tariefgroepen:

1. echtgenoten, samenwonenden en erfgenamen in rechte lijn (kinderen, kleinkinderen, ouders en grootouders)
2. broers en zussen
3. ooms, tantes, neven en nichten
4. alle anderen

TARIEVEN

Schijf in euro	Tussen echtgenoten, samenwonenden en erfgenamen in rechte lijn
Vanaf 0,01 tot en met 50.000	3 %
Vanaf 50.000,01 tot en met 100.000	8 %
Vanaf 100.000,01 tot en met 175.000	9 %
Vanaf 175.000,01 tot en met 250.000	18 %
Vanaf 250.000,01 tot en met 500.000	24 %
Meer dan 500.000	30 %

Schijf in euro	Tussen broers en zussen
Vanaf 0,01 tot en met 12.500	20 %
Vanaf 12.500,01 tot en met 25.000	25 %
Vanaf 25.000,01 tot en met 50.000	30 %
Vanaf 50.000,01 tot en met 100.000	40 %
Vanaf 100.000 tot en met 175.000	55 %
Vanaf 175.001 tot en met 250.000	60 %
Boven de 250.000	65 %

BIJLAGE III

Successierechten: tarieven per gewest

Schijf in euro	Tussen ooms of tantes en neven of nichten
Vanaf 0,01 tot en met 50.000	35 %
Vanaf 50.000,01 tot en met 100.000	50 %
Vanaf 100.000,01 tot en met 175.000	60 %
Boven de 175.000	70 %

Schijf in euro	Tussen alle andere personen
Vanaf 0,01 tot en met 50.000	40 %
Vanaf 50.000,01 tot en met 75.000	55 %
Vanaf 75.000,01 tot en met 175.000	65 %
Boven de 175.000	80 %

• Belastingvermindering

Langstlevende echtgeno(o)t(e) of samenwonende	Erfgenamen in rechte lijn en andere erfgenamen en legatarissen
Het bedrag van het successierecht ten laste van de langstlevende echtgeno(o)t(e) of samenwonende wordt verminderd met 4% per kind dat de leeftijd van 21 jaar niet had bereikt bij het opvallen van de nalatenschap, zonder dat de vermindering 124 euro per kind mag overschrijden.	Het bedrag van het successierecht ten laste van de erfgenamen in rechte lijn en andere erfgenamen en legatarissen die ten minste 3 kinderen in leven hebben die de leeftijd van 21 jaar niet hadden bereikt bij het opvallen van de nalatenschap, wordt verminderd met 2 % voor elk van deze kinderen, zonder dat de vermindering 62 euro per kind mag overschrijden.

- **Vrijstellingen**

Langstlevende echtgeno(o)t(e) of samenwonende	Kinderen onder 21 jaar	Erfgenamen in rechte lijn	Andere erfgenamen en legatarissen
Vrijstelling op de 1ste schijf van 15.000 euro			Volledige vrijstelling als het nettobedrag van de erfenis niet meer dan 1.250 euro bedraagt.
De helft van het bedrag van de bijkomende vrijstelling die de kinderen onder 21 jaar krijgen.	Bijkomende vrijstelling van 2.500 euro per vol jaar tot hun 21 jaar.		Legaten aan de Staat en aan de openbare instellingen van de Staat.

1.4. *Bijzondere gevallen*

In bepaalde gevallen gelden andere tarieven of speciale regelingen. In de drie gewesten geldt eenzelfde regeling wanneer goederen binnen het jaar opnieuw deel uitmaken van een nalatenschap, en wanneer de naakte eigendom van een goed dat is belast met vruchtgebruik, meermaals wegens overlijden wordt overgedragen.

MAATSCHAPPELIJKE ZETEL

Koningsstraat 153
1210 Brussel
TEL. +32(0)2 406 38 97
FAX +32(0)2 406 38 98

POSTADRES - ZETEL ANTWERPEN

Desguinlei 92
2018 Antwerpen
TEL. +32(0)3 244 66 88
FAX +32(0)3 244 66 87

RPR Brussel -
BTW BE 0404.500.094

e-mail: contact@vivium.be
www.vivium.be

VIVIUM N.V.,
verzekeringsonderneming toegelaten
door de CBFA onder codenummer 0051